

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., wykonując prawomocny wyrok Sądu O. Ł. z dnia 18 lipca 2018 r., ponownie ustalił od 1 listopada 2016 r. tj. od daty określonej w wyroku sądu, rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Renta przysługuje do 30 listopada 2018 r. Wysokość świadczenia wypłaconego wyniosła 28.110,86 zł. tj. za okres od 1 listopada 2016 r. do 30 września 2018 r. Wysokość świadczenia od 1 października 2018 r. wynosi 1.292,54 zł. Termin płatności ustalono na 10 dzień każdego miesiąca (decyzja akta ZUS).

W dniu 26 października 2018 roku S. M. złożył odwołanie od powyższej decyzji, żądając jej zmiany poprzez przyznanie odsetek. Wskazał, iż w w/w decyzji nie uwzględniono odsetek za zwłokę w płatności należnego świadczenia (odwołanie k. 3).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 listopada 2018 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując, że zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie ponosi odpowiedzialności za zwłokę w wypłacie należnego świadczenia (odpowiedź na odwołanie k. 6).

Decyzją z dnia 7 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., podstawie art. 118 ust. 1, 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił S. M. prawa do wypłaty odsetek. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że decyzję wydaje się w terminie 30 dni od ustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do jej wydania. Decyzję o przyznaniu renty wydano 19 września 2018 r. na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 lipca 2018 r. Za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji i jej realizacji przyjęto dzień 13 września 2018 r. tj. dzień wpływu informacji dotyczącej numeru konta bankowego na które należy przekazać należności z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawca nie ma prawa do odsetek (decyzja akta ZUS).

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony 23 listopada 2018 r. Wnioskodawca wniósł o zmianę w/w decyzji poprzez przyznanie mu prawa do odsetek za zwłokę. (odwołanie k. 6-7 akta VIII U 49/19)

Postanowieniem z 5 marca 2019 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 219 kpc połączył sprawę VIII U 49/19 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VIII U 2218/18 (postanowienie k. 14 akta VIII U 49/19).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

W okresie do dnia 31 października 2016 roku wnioskodawca pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, przyznaną decyzją ZUS z dnia 20 marca 2003 roku (decyzja k. 23 akt ZUS).

W dniu 13 października 2016 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (okoliczność bezsporna).

Decyzją z dnia 16 grudnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. odmówił S. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż Komisja Lekarska ZUS, orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2016 roku, nie uznała wnioskodawcę za niezdolnego do pracy (okoliczność bezsporna).

Wnioskodawca odwołał się od powyższej decyzji do Sądu O. w Ł. (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z opinii biegłych: kardiologów, neurologa i psychiatry.

Sąd ustalił, w oparciu o dwie opinie biegłych kardiologów, że wnioskodawca cierpi na przewlekłą niewydolność serca II wg (...), niedomykalność zastawki mitralnej III stopnia, stan po zabiegu plastyki zastawki mitralnej (z implantacją

6 strun, wszczepieniem pierścienia CE Pysio), plastyki zastawki trójdzielnej pierścieniem MC, zszyciu dużego otworu owalnego i zamknięcia dużego uszka lewego przedsionka, napadowe trzepotanie i migotanie przedsionków. Opinia drugiego z biegłych kardiologów została dopuszczona w związku z zastrzeżeniami zgłoszonymi przez organ rentowy do opinii pierwszego z biegłych. W kolejnej opinii biegły podkreślił, iż opinia w sprawie jest trudna, a w pewnych aspektach dyskusyjna. Wydając opinię biegły uwzględnił całość materiału dowodowego w tym opinię pierwszego biegłego kardiologa. Biegły podkreślił, iż m. in. wnioskodawca ma rozpoznane napadowe migotanie przedsionków a jest to jedna z najczęstszych arytmii. Częstość jej występowania rośnie wraz z wiekiem i potencjalnie zagraża życiu. Zastosowane leczenie potencjalnie pozwoliło uniknąć dramatycznie dużego uszkodzenia mięśnia sercowego. Ostatnie badania odwołującego wskazywały na ponowne narastanie wady serca – niedomykalności i rozwój wtórnie do tego niewydolności.

Nadto na podstawie opinii biegłych neurologa i psychiatry stwierdzono u ubezpieczonego osłabienie odruchów skokowych, nasilone zaburzenia nastroju, bez objawów psychopatycznych, brak istotnie chorobowo obniżonego nastroju. Wnioskodawca nie jest upośledzony umysłowo ani opętany (uzasadnienie w sprawie k.206-209 akt VIII U 563/17).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 18 lipca 2018 roku, w sprawie VIII U 563/18 zmienił decyzję z 16 grudnia 2016 roku i przyznał S. M. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 listopada 2016 roku do 30 listopada 2018 roku (wyrok k.204 akt VIII U 563/17).

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczony został organowi rentowemu 6 sierpnia 2018 roku (dowód doręczenia k. 212 akt VIII U 563/17).

W dniu 13 września 2018 roku do organu rentowego wpłynęło oświadczenie wnioskodawcy stanowiące odpowiedź na zapytanie dotyczące wysokości pobranego przez wnioskodawcę, w okresie od 1 listopada 2016 roku zasiłku dla bezrobotnych i świadczenia z MOPS oraz zaświadczenie z Urzędu Miasta o niepopieraniu przez wnioskodawcę zasiłku dla bezrobotnych (oświadczenie i zaświadczenie akta ZUS).

W dniu 13 września 2018 roku wnioskodawca przekazał do organu rentowego aktualny numer swojego konta (pismo wnioskodawcy – akta ZUS).

Wypłata świadczenia zaległego dokonana została 26 września 2018 roku (wydruk akta ZUS).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania jako nieuzasadnione podlegają oddaleniu.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205 poz. 1585 ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W myśl art. 85 ust. 2 minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wypłacania odsetek. Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 85 ust. 2 wydane zostało rozporządzenie ministra pracy i polityki socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r., Nr 12, poz.104).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5.

Na mocy § 3 ustalenie należnych do wypłaty odsetek oblicza się przez pomnożenie kwoty opóźnionego świadczenia przez liczbę dni opóźnienia i przez roczną stopę procentową odsetek oraz przez podzielenie tego iloczynu przez 365.

Do odmowy przyznania prawa do odsetek niewystarczające jest przy tym wykazanie wyłącznie braku winy w odmowie wypłaty świadczenia, ale konieczne jest także stwierdzenie, że po stronie organu rentowego nie występowały jakiegokolwiek okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność. Rozstrzygnięcie Sądu sprowadza się do zbadania czy problem wypłaty świadczenia był bardzo skomplikowany pod względem prawnym lub faktycznym i kiedy wszystkie okoliczności niezbędne do wydania decyzji zostały ustalone. Dodatkowo także do stwierdzenia, że organowi rentowemu nie można przypisać winy, w tym także winy nieumyślnej w postaci choćby niestaranności (niebaldstwa).

Rolą Sądu w niniejszym procesie jest dokonanie oceny, czy w chwili ustalania uprawnień ubezpieczonego do świadczenia z ubezpieczenia społecznego istniały takie okoliczności, które zwalniałyby organ rentowy od odpowiedzialności za wypłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia, innymi słowy czy organ mógł wydać wcześniej pozytywną dla wnioskodawcy decyzję.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r. w sprawie I UK 345/09 (OSNP 2011/19-20/257, LEX 987574) organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego. W takim przypadku późniejsze wydanie prawomocnego wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przyznającego świadczenie i wpływ tego wyroku do organu rentowego nie mają znaczenia dla biegu terminu do wydania decyzji, od upływu którego ubezpieczonemu przysługują odsetki (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm. w związku z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W myśl przepisu art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 748) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Według ust. 1a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Zgodnie z ust. 2 jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1.

Cytowany przepis nie statuuje zasady, iż zawsze datą ustalenia ostatniej okoliczności jest data wpływu prawomocnego wyroku do organu rentowego. Każdą sytuację należy rozpoznawać indywidualnie, oceniając czy wiedza, co do stanu faktycznego, organu rentowego była wystarczająca do wydania decyzji.

Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 21 grudnia 2006 roku w sprawie III AUa 1171/05, w którym stwierdził, iż użycie słowa "również" w art. 118 ust. 1a ustawy o FUS wskazuje na fakt, iż przepis eksponuje tylko jedną z możliwości wyjaśnienia ostatniej okoliczności. Gdyby intencją ustawodawcy było automatyczne każdorazowe uznanie w przypadku wydania orzeczenia przez organ odwoławczy za datę wyjaśnienia okoliczności - daty wpływu orzeczenia do organu rentowego, słowo "również" w przepisie nie zostałyby użyte (LEX nr 310385).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do odsetek od wypłaconej renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na to, że wypłata odbyła się w ustawowym 30 dniowym terminie od ustalenia ostatniej okoliczności w sprawie.

Decyzję tę uznać należy za uzasadnioną.

Zgodnie z ust. 2a art. 14 od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu, zwanej dalej "komisją lekarską", w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia. Następnie stosownie do ust. 2e tegoż artykułu, to komisja lekarska, rozpatrując sprzeciw (lub zarzut wadliwości), dokonuje oceny niezdolności do pracy i jej stopnia oraz ustalenia okoliczności, o których mowa w ust. 1. W takiej sytuacji po wniesieniu sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika to orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji (ust. 3).

W związku z brzmieniem ust. 3 art. 14 przywołanej ustawy stwierdzić należy, że orzeczenie komisji lekarskiej, w którym nie stwierdzono niezdolności do pracy wnioskodawcy, stanowiło podstawę zaskarżonej decyzji. A wydanie przez organ rentowy decyzji odmawiającej wnioskodawcy przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, nie narusza przepisów prawa materialnego, bowiem skarżący nie spełniał warunku w postaci niezdolności do pracy, aby mógł uzyskać prawo do tego świadczenia, nadto niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa nie zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem tylko w toku sądowego postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy rozpoznając odwołanie wnioskodawcy w sprawie VIII U 563/17 dopuścił dowody z opinii trzech biegłych i dopiero na podstawie ich opinii ustalono, iż wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy. Sam ten fakt oczywiście nie może jeszcze przesądzić o braku odpowiedzialności organu rentowego. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się bowiem odpowiedzialność organu rentowego za opóźnieniu w wypłacie świadczenia także w sytuacji gdy z ustaleń sądu wynika, że analiza stanu zdrowia ubezpieczonego i dokumentacji medycznej pozwałała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła pozwolić na ustalenie niezdolności o pracy. W tym wypadku organ rentowy odpowiada za błędy komisji lekarskiej.

O takiej sytuacji nie możemy jednak mówić w niniejszej sprawie, bowiem częściową niezdolność do pracy ustalono i prawo do renty przyznane zostało dopiero po opinii drugiego biegłego sądowego z zakresu kardiologii, a sam biegły przyznał, iż opinia w sprawie jest trudna, a w pewnych aspektach dyskusyjna. Za uzasadnione uznać należy zatem wątpliwości organu rentowego a także odmienną ocenę dokonaną przez lekarzy orzeczników.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, nie można przypisać winy organowi rentowemu, ani nawet ustalić jego odpowiedzialności, na tej podstawie, że oparł on swoją decyzję na orzeczeniu komisji lekarskiej, stwierdzającej brak niezdolności do pracy odwołującego się. W takim stanie faktycznym ZUS nie mógł wydać decyzji przyznającej prawo do świadczenia.

Podkreślić należy, iż organ rentowy nie zaskarżył wyroku sądu I instancji i wykonał go po ustaleniu ostatniej istotnej okoliczności, za którą uznać należy uzyskanie informacji o uzyskaniu lub braku uzyskania przez wnioskodawcę innych przychodów. Okolicznością tą nie mogłoby być ustalenie numeru konta bankowego wnioskodawcy, to bowiem organ rentowy znał wcześniej a nawet w przeciwnej sytuacji – mógł to ustalić wcześniej. Inaczej przedstawia się informacja dotycząca dochodów, które to dane trzeba ustalić za cały okres, za który przysługuje prawo do wypłaty renty.

Na mocy bowiem art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach FUS prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

W myśl natomiast art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 j.t.) za przychód rozumie się przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób

fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Ponieważ okoliczność ta została ustalona w dniu 13 września 2018 roku, zarówno decyzja jak i wypłata świadczenia, dokonana 26 września 2018 roku, odbyły się przed upływem ustawowego 30 dniowego terminu.

Sąd nie znalazł zatem podstaw prawnych do przyznania odsetek wnioskodawcy, jak żądał tego w odwołaniu.

W świetle powyższego żądanie wnioskodawcy należy uznać za prawnie nieuzasadnione, co skutkuje oddaleniem odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.

2 IV 2019 roku.

M.P.